

”Mahdollisuuksien Suomi”- tutkimus syyskuu 2010

TNS Gallup Oy on tutkinut suomalaisten suhtautumista yhteiskunnallisiin tavoitteisiin ja keinoihin turvata julkisen sektorin talous ja palvelut. Kysymyksenasettelu on verrattain laaja ja kattaa useita aihekokonaisuuksia. Suhtautumista selvitetään mm. erilaisten keinojen tehokkuuden ja hyväksyttävyyden näkökulmasta.

Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 30.8.-4.9.2010 päivien välisenä aikana. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.079. Vastajat edustavat maamme 15-74 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuunottamatta.

Tulosten luottamusväli on keskimäärin kolme prosenttiyksikköä suuntaansa

Suhtautuminen erilaisiin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin

Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa erilaisiin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin. Tavoitelista oli kattava ja sisälsi kaikkiaan 21 erilaista asiaa. Tehtävänä oli valita listalta viisi itselle tärkeimmältä tuntuvaa tavoitetta.

Työttömyyden vähentäminen on tärkeistä kaikkein tärkein tavoite

Monista sinällään tärkeistä yhteiskunnallisista tavoitteista tärkeimmäksi nousee työttömyyden vähentäminen. Kolme neljästä (76 %) suomalaisesta valitsee tämän viiden tärkeimmän joukkoon. Kaikki muut asiat jäävät tuntuvasti tämän jälkeen. Listalla kakkoseksi kohoaa valtion talouden tasapainottaminen ja velan vähentäminen. Muut keskeisimmät tavoitteet ovat kansalaisten mielestä hintojen nousun hillintä sekä kuntien talouden ja palveluiden turvaaminen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittäminen.

Ns. keskiraskaita tavoitteita ovat em. lisäksi yrittäjyyden ja yritystoiminnan kehittäminen, luonnon ja ympäristön suojelu ja rikollisuuden torjunta. Listan tyvipäähän asettuu sellaisia tavoitteita kuten ulkomaalaisten maahanmuuton edistäminen, vähemmistöjen oikeuksien laajentaminen sekä ulkoisten turvallisuusuhkien vähentäminen. Sukupuolten tasa-arvon kehittäminen ja verotuksen alentaminen kuuluvat myös kansalaisten toivelistan häntäpäähän.

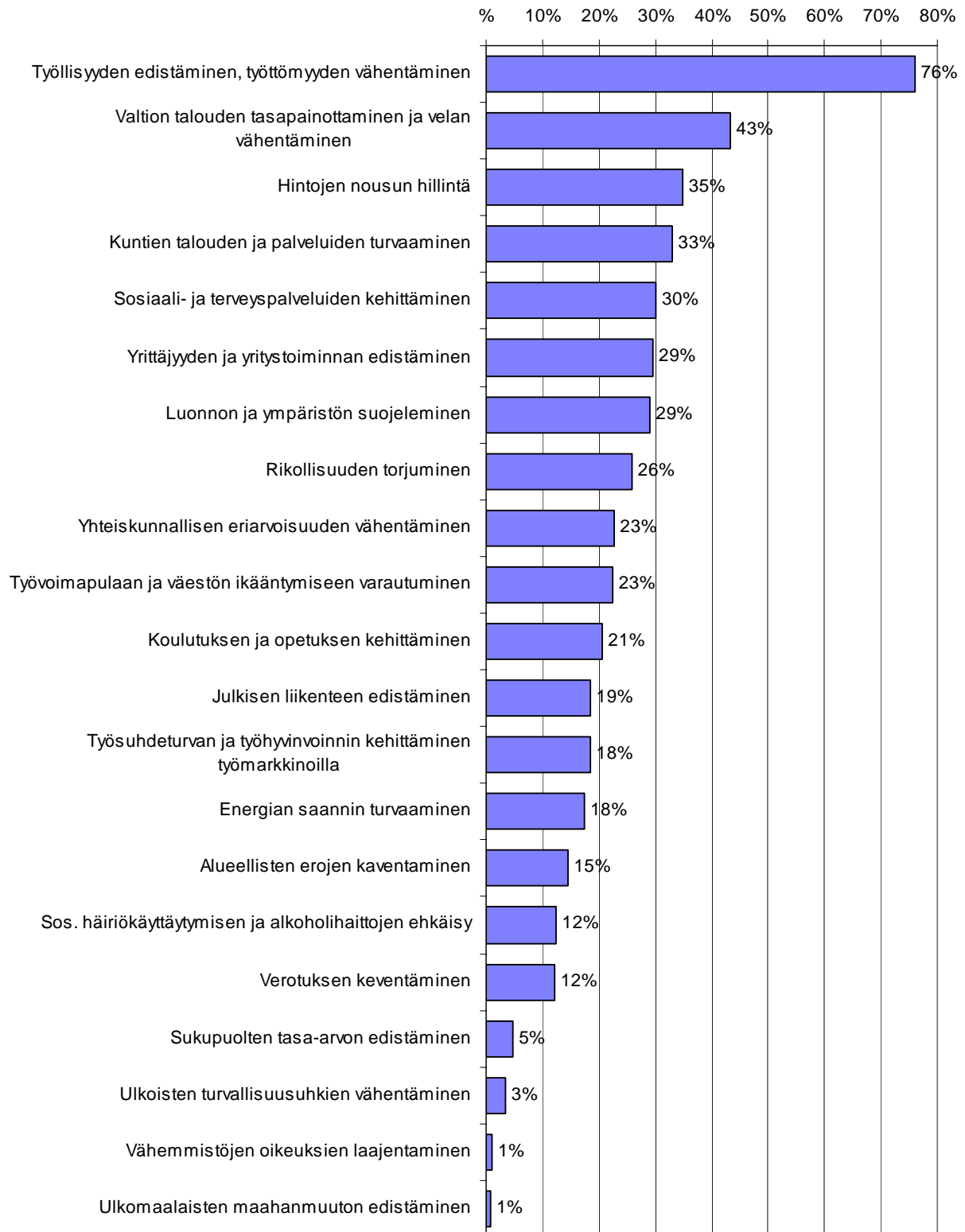
Nuoret tavoittelevat luonnon ja ympäristön suojelua, ikääntyneet valtion velan vähentämistä

Naisilla ja miehillä on osaksi erilaisia toiveita. Naiset pitävät miehiä useammin todella tärkeinä asioina sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämistä sekä luonnon ja ympäristön suojelemista. Miehet puolestaan asettavat tavoitteeksi naisia useammin valtion talouden tasapainottamisen ja velan vähentämisen sekä yrittäjyyden edistämisen. Molemmissa ryhmissä työttömyyden vähentäminen on kaikkein tärkein tavoite.

Nuoret alle 25-vuotiaat poikkeavat keskivertoväestöstä siinä, että pitävät keskimäärää tärkeämpinä tavoitteina luonnon ja ympäristön suojelua sekä julkisen liikenteen edistämistä. Ikääntyneiden yli 60-vuotiaiden keskuudessa painotetaan valtion talouden tasapainottamista ja velan vähentämistä.

Ammatillinen keskusjärjestötausta heijastuu vastauksissa oikeastaan aika vähän. SAK:n ja STTK:n jäsenet noteeraavat kuitenkin työsuhdeturvan ja työhyvinvoinnin kehittämisen työmarkkinoilla. Akavalaiset puolestaan tasapainottaisivat muita useammin valtion taloutta ja vähentäisivät velkataakkaa.

Mitkä seuraavista ovat tärkeimmät yhteiskunnalliset tavoitteet seuraavan neljän-viiden vuoden aikana? (kuuluu viiden tärkeimmän joukkoon) (%)

Puoluekanta heijastuu vastauksissa siitäkkin huolimatta, että kaikissa ryhmissä työttömyyden vähentäminen on kaikkein tärkein asia. Keskustan kannattajat nostavat alueellisten erojen kaventamisen valokeilaan. Kokoomuksen tukijat vähentäisivät valtion velkaa. SDP:n kannattajien listan yläpäähän osuu mm. kuntien talouden ja palveluiden turvaaminen sekä sosiaali- ja terveystalouden kehittäminen.

Vihreiden kannattajien keskuudessa ympäristön ja luonnon suojeleminen on lähes yhtä tärkeä tavoite kuin työttömyyden vähentäminen. Vihreät edistäisivät mielellään myös julkista liikennettä. Perussuomalaisten kannattajien listalla kakkostavoitteeksi heti työttömyyden vähentämisen perään kiilaa hintojen nousun hillintä. Vasemmistoliiton kannattajat puolestaan pitävät yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämistä lähes yhtä tärkeänä asiana kuin työttömyyden vähentämistä.

Mitkä asiat huolestuttavat paljon?

Tutkimuksessa vastaajille annettiin lista asioita ja kysyttiin, mitkä kaikki asiat huolestuttavat paljon. Arvioitavia asioita oli listalla kaikkiaan 15 erilaista.

Työttömyys ja terveydenhuolto suurimmat huolenaiheet

Enemmistö (58 %) suomalaisista on huolissaan työttömyydestä. Tämän jälkeen huolilistan kärjen valtaavat terveydenhuolto (45 %), rikollisuus (44 %) ja ilmastonmuutos ja ympäristöongelmat (42 %). Kaksi viidesosaa (39 %) kansalaisista on huolissaan myös maahanmuuton aiheuttamista ongelmista.

Huolilistan tyveen asettuvat sotilaalliset uhat ja maanpuolustus, koulutus ja opetus, alkoholiasiat sekä yritysten kilpailukyky ja yrittäjien toimintaedellytykset. Myöskään verotus ei ole asia, joka suuresti huolestuttaisi kansalaisia.

Naiset ovat miehiä huolestuneempia ilmastonmuutoksesta ja ympäristöongelmista, työttömyydestä ja terveydenhuollon tilasta. Miehet puolestaan näkevät synkkiä visioita naisia useammin talouskasvussa, energian hinnassa ja maahanmuuton aiheuttamissa ongelmista.

Puolueiden kannattajilla on erilaisia huolia

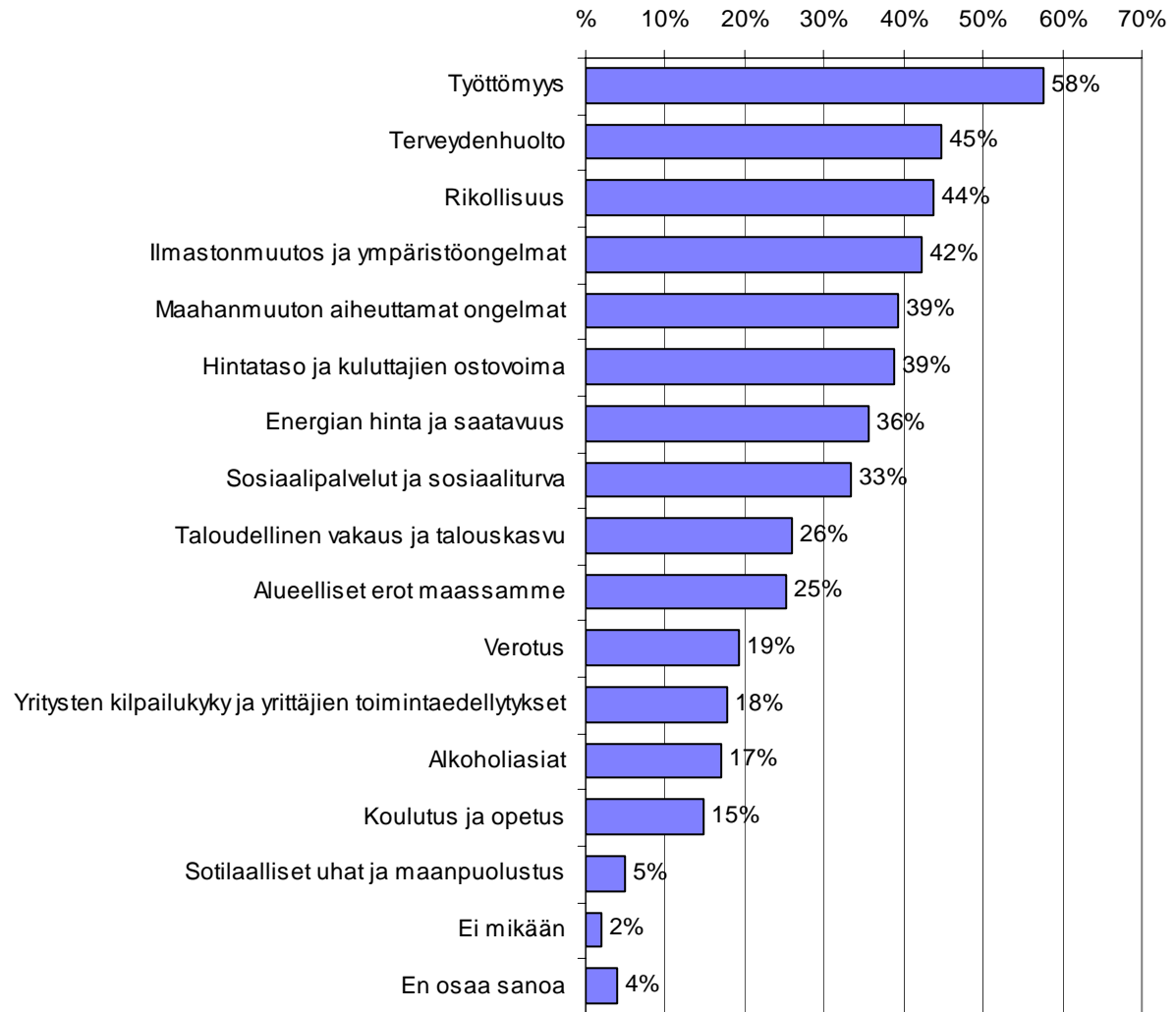
Nuoret poikkeavat muusta väestöstä etenkin siinä, että sanovat olevansa kovasti huolissaan ilmastonmuutoksesta ja ympäristöongelmista (57 %). Ikääntyneet suomalaiset kokevat muuta väestöä useammin huolta rikollisuudesta ja terveydenhuollosta.

Keskustan kannattajien kolme suurinta huolta ovat työttömyys (55 %), rikollisuus (52 %) ja alueelliset erot (49 %). Kokoomuksen kolmen huolen joukkoon kiilaa työttömyyden ja rikollisuuden ohella energian hinta ja saatavuus (50 %). SDP:n tukijoiden suurimmat huolet ovat työttömyys, terveydenhuolto ja hintataso. Vihreiden kannattajien keskuudessa on kaksi suurta huolenaihetta. Nämä ovat ilmastonmuutos ja ympäristöongelmat (80 %) ja työttömyys (63 %).

Perussuomalaisten huolilistan ykkönen on maahanmuutto (64 %) Vasta tämän jälkeen tulevat hintataso (63 %) sekä työttömyys (57 %). Vasemmistoliiton kannattajien suurimmat huolet ovat terveydenhuolto, sosiaaliturva ja työttömyys.

SAK:n ja STTK:n jäsenten mielipiteet ovat hyvin lähellä koko kansan keskiarvoa. Akavalaiset poikkeavat siinä, että ovat muita enemmän huolestuneita talouskasvusta ja ilmastonmuutoksesta.

Mitkä kaikki asiat huolestuttavat paljon? (%)

Millä keinoilla turvataan julkisen sektorin talous jos merkittävä, pidemmän aikavälin, lisävelkaantuminen ei ole mahdollista?

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin lista keinoja turvata julkisen sektorin taloutta ja kysyttiin, mitkä kaikki niistä olisivat niin tehokkaita, että niillä saavutettaisiin tuloksia. Kutakin keinoa pyydettiin arvioimaan tehon kannalta riippumatta siitä kannattaako keinoa vai ei. Arvioitavia keinoja oli listalla kaikkiaan 13 erilaista. Kysymys kuului seuraavasti

”Seuraavaksi julkisesta taloudesta. Julkiset menot, pitää kattaa tavalla tai toisella. Taloustaantuma on heikentänyt valtion ja kuntien taloutta. Lisäksi ihmisten eliniän kasvu ja työikäisen väestönosan pieneneminen aiheuttavat ongelmia julkisten palveluiden rahoituksen turvaamiseksi vastaisuudessa? Jos merkittävä, pidemmän aikavälin, lisävelkaantuminen ei ole mahdollista, niin mitkä seuraavista keinoista turvata julkisen sektorin talous ovat sellaisia, jotka olisivat tehokkaita eli sellaisia, joilla saavutettaisiin tuloksia?”

Tämän jälkeen vastaajat saivat saman listan keinoja uudelleen ja tehtävänä oli sanoa, mitkä kaikki asiat olisivat sellaisia, jotka itse hyväksyisi. Tuloksena on siis kaksi erilaista listaa, tehon ja hyväksyttävyyden pohjalta arvioidut.

Tehokkaimmat keinot turvata julkinen talous ovat väestön mielestä opiskeluun hakeutumisen nopeuttaminen ja opiskeluaikojen lyhentäminen sekä verojen korottaminen

Keinolistan kärkeen tepsivyydessä nousevat opiskeluun hakeutumisen nopeuttaminen ja opiskeluaikojen lyhentäminen (46 %), verojen korottaminen (43 %) sekä kuntien määrän vähentäminen (39 %). Ainakin kaksi viidestä arvioi niiden tehoavan julkisen sektorin talouden turvaamisessa.

Käytännössä tehottomiksi keinoiksi arvioidaan eläkkeiden leikkaaminen, julkisen sektorin palveluksessa olevan henkilöstön palkkojen alentaminen, työttömyys- ja sosiaalietuuksien leikkaaminen. Myöskään palveluiden karsinnan ei uskota tepsivän julkisen sektorin talouden kohentamistalustoissa. Vastaukset heijastavat osaksi keinon hyväksyttävyyttä vaikka tehtävänä oli arvioida asioita keinon tehon kannalta.

Hyväksytyin keino on väestön mielestä kuntien määrän vähentäminen

Monesta varmaan pahalta maistuvasta keinosta kaksi osoittautuu muita hyväksytyimmäksi. Nämä ovat kuntien määrän vähentäminen (49 %) ja opiskeluun hakeutumisen nopeuttaminen ja opiskeluaikojen lyhentäminen (48 %). Kaksi viidestä olisi valmis hyväksymään myös verojen korottamisen (39 %). Inholistan tyveen asettuvat eläkkeiden leikkaaminen (4 % hyväksyisi), julkisen sektorin palveluksessa olevan henkilöstön palkkojen alentaminen (11 % hyväksyisi) ja työttömyystukien leikkaaminen (15 % hyväksyisi).

Tehokkuusarvioita on mahdollista verrata hyväksyttävyyssnäkemysiin. Tällainen tarkastelu paljastaa ensinnäkin se, että arviot eri toimenpiteiden tehosta ja hyväksyttävyydestä ovat samansuuntaisia. Käytännössä tulos tarkoittaa sitä, että tehoarvio on tehty pitkälle hyväksyttävyyden perusteella.

Vertailu kuitenkin paljastaa, että aika monet keinot arvioidaan tehokkaammiksi kuin mitä oltaisiin valmis hyväksymään. Tällaisia tepsiviä keinoja olisi siten ainakin sosiaalietuuksien ja -tukien leikkaaminen, palveluiden säästöt tai karsinta, verojen korottaminen ja eläkkeiden leikkaaminen.

Muutamit asiat keinovalikoimasta ovat puolestaan sellaisia, jotka ovat hyväksyttävämpiä kuin mitä niiden tehoon uskotaan. Tällaisia hyväksyttäviä keinoja olisi siten julkisten palvelujen tuotantotapojen uudistaminen mm. tehostamalla tai ulkoistamalla, julkisen omaisuuden myyminen ja kuntien määrän vähentäminen nykyisestä.

Mitkä kaikki keinot turvata julkisen sektorin talous olisivat niin tehokkaita, että niillä saavutettaisiin tuloksia? (%)

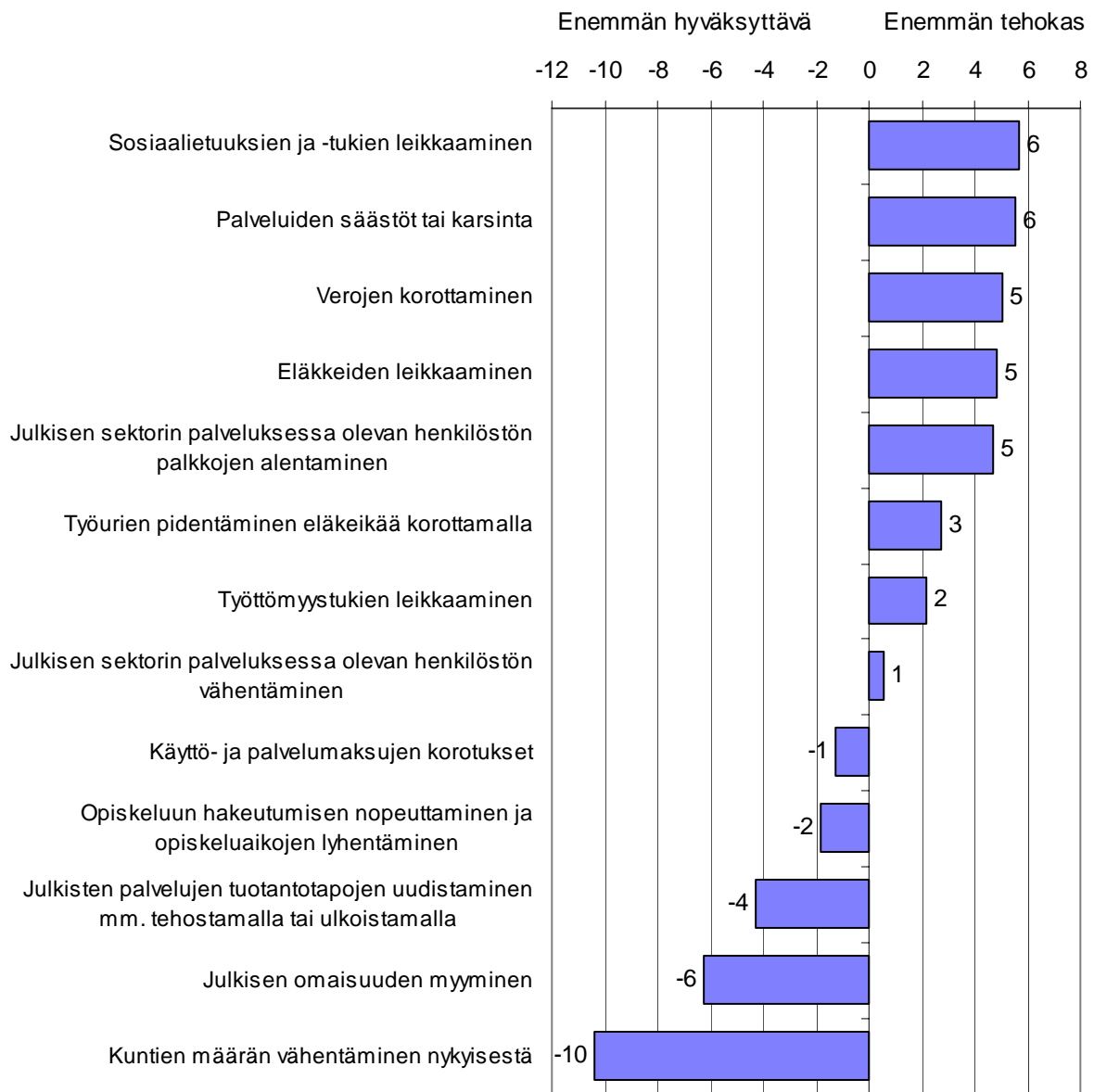
Mitkä kaikki keinot turvata julkisen sektorin talous olisivat sellaisia, jotka hyväksyisi? %)

Mitkä keinot turvata julkisen sektorin talous ovat tehokkaita ja mitkä hyväksyisi? (%)

**Suhtautuminen eri keinoihin turvata julkisten sektorin talous
(keinon tehokkuus miinus keinon hyväksyttävyys) %**

Mitä eri veroille pitäisi tehdä?

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin lista eri veromuotoja ja kysyttiin, mitä niille tulisi tehdä tulevaisuudessa, jos ajattelee asiaa julkisten palveluiden ja maan talouden turvaamisen kannalta. Kysytyjä veromuotoja oli kaikkiaan kuusi.

Enemmistö nostaisi pääomaveroa

Vastaajat eivät ole järin innokkaita nostamaan veroja vaikka tavoitteena olisi julkisten palveluiden ja maan talouden turvaaminen. Pääsääntöisesti eri verot olisi säilytettävä ennallaan. Pääomaverotus on kuitenkin asia, jonka korottamista kannattaa enemmistö (58 %) väestöstä. Tuloverotuksen korottaminen saa kaikkein vähiten kannatusta. Tuloveroja korottaisi vai yksi kuudesosa (16 %) väestöstä. Tuloverojen alentaminen saa käytännössä yhtä paljon kannatusta kuin korottaminen.

Noin kolmannes (32 %) väestöstä nostaisi ympäristöveroja. Vajaa kolmannes (30 %) olisi halukas korottamaan yritysveroja (30 %) ja reilu neljännes (29 %) varallisuuden verottamista (kiinteistö-, perintö-, ja lahjavero).

Palkansaajat eivät pidä tuloverotuksen korottamisesta

Puoluekanta on yhteydessä mielipiteisiin. Keskustan kannattajat ovat jokseenkin haluttomia minkään verojen nostamiseen. Kokoomuksen kannattajien keskuudesta löytyy keskimäärää enemmän arvonlisäveron korottajia (32 %). SDP:n ja Vasemmistoliiton kannattajat ilahtuisivat pääomaveron korottamisesta. Näiden puolueiden kannattajien keskuudessa on muita enemmän myös niitä, jotka kiristäisivät yritysten verotusta ja korottaisivat tuloveroja.

Vihreiden kannattajat lämpenevät ajatukselle ympäristöverojen korottamisesta (51 %). Perussuomalaisten tukijat hyväksyisivät pääomaverojen nostamisen mutta ei muita veroja.

Tuloverojen korottaminen ei innosta mitään tuloryhmiä. Kaikkein nihkeimmin tuloverojen korotukseen suhtautuvat hyvätuloiset suomalaiset. Hyvätuloiset kansalaiset kannattavat etenkin pääomatulojen korottamista.

Tuloverotuksen korottaminen ei saa kannatusta yhdeltäkään ammattiryhmältä. Kaikki ammattiryhmät haluaisivat säilyttää tuloverotuksen ennallaan. Ylempien toimihenkilöiden, työntekijöiden ja yrittäjien keskuudesta löytyy jopa enemmän tuloverotuksen alentajia kuin korottajia.

Missä asioissa kansalaiset ovat tyytyväisiä EU:n toimintaan?

Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa myös Euroopan unioniin. Vastaajille annettiin lista asioita ja kysyttiin, missä kaikissa asioissa on tyytyväinen Euroopan unionin toimintaan. Arvioitavia asioita oli listalla kaikkiaan 15 erilaista.

Suomalaisilla ei ole selkeää käsitystä EU:n vahvuuksista

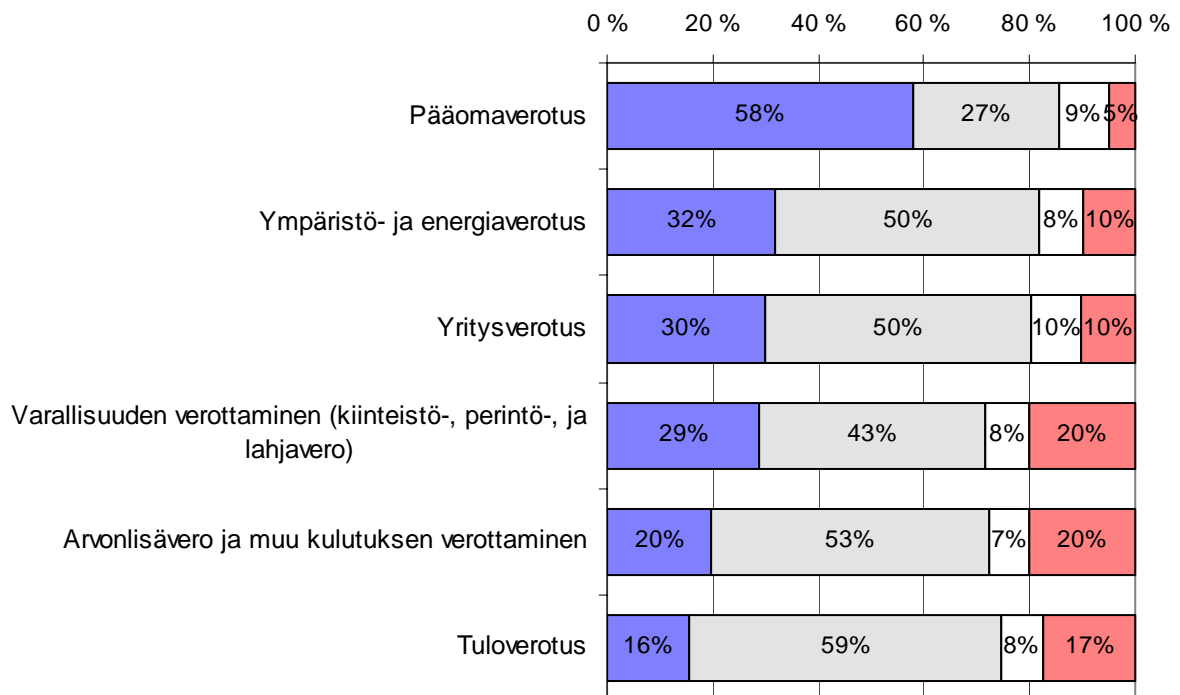
Suomalaisilla ei ole selkeää käsitystä Euroopan unionin vahvuuksista. Kolmannes ei osaa sanoa yhtään tyytyväisyyden aiheita ja lisäksi neljännes toteaa, että ei ole tyytyväinen mihinkään EU:n toiminnassa.

Neljännes (24 %) suomalaisista kiittelee EU:n toimia taloudellisen vakauden ja talouskasvun varmistamisessa. Kaikissa muissa kysytyissä asioissa tyytyväisten osuus jää selvästi alle kahdenkymmenen prosentin tason. Voidaan sanoa, että suomalaiset eivät ole järin tyytyväisiä EU:n toimintaan, joskaan ei myöskään avoimen tyytymättömiä. Tähän oikeuttaa se, että epätietoisten osuus on vastaajien keskuudessa suuri.

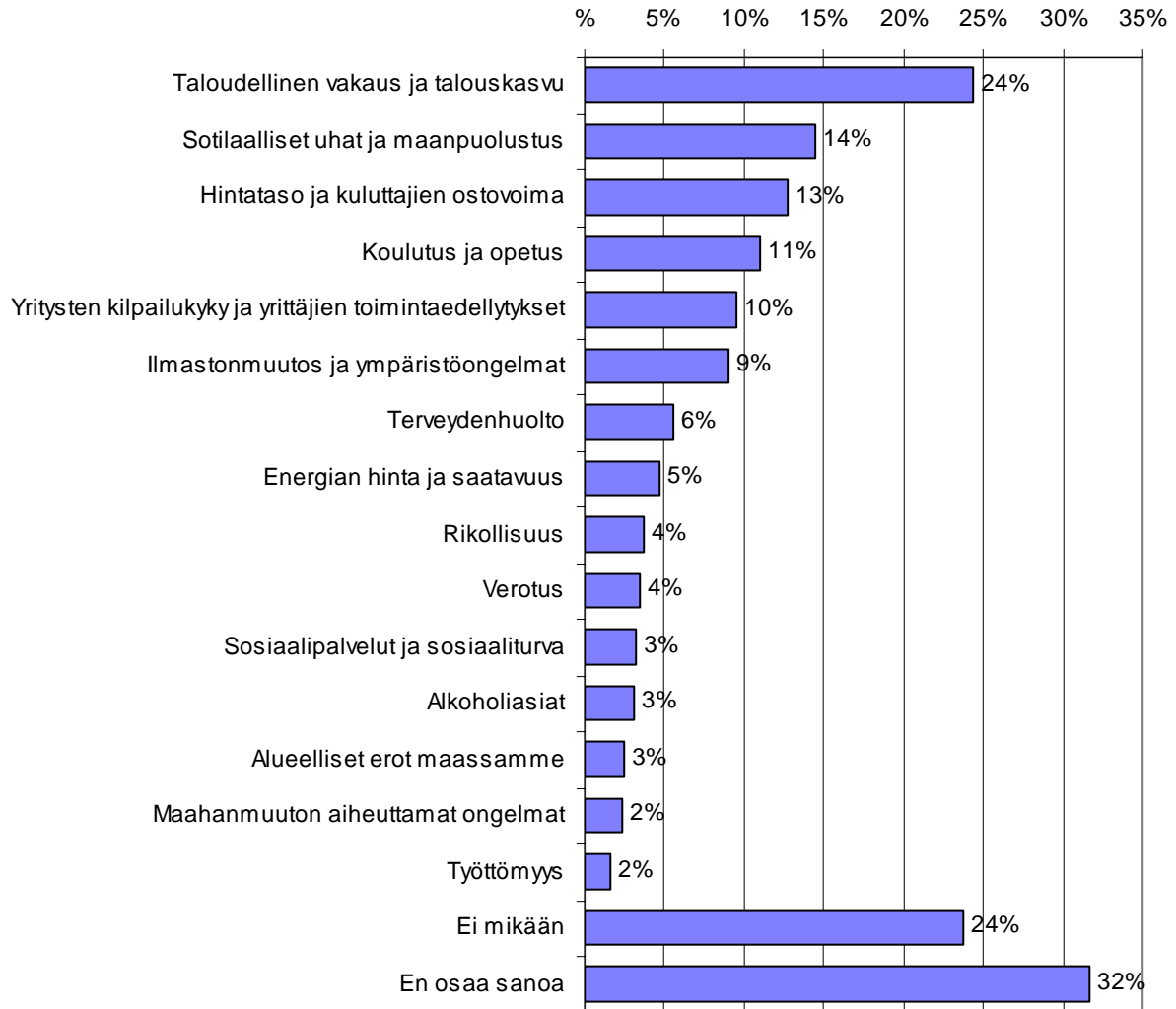
Puoluekanta loihtii esiin eroja suhtautumisessa EU:n toimintaan. Kokoomuksen kannattajien keskuudessa liki joka toinen (45 %) antaa tunnustusta EU:n toiminnalle taloudellisen vakauden ja talouskasvun varmistamisessa. SDP:n kannattajien keskuudessa on keskimäärää enemmän epätietoisia. Keskustan kannattajat suhtautuvat EU:n toimintaan hyvin keskivertoisesti. Vihreiden kannattajista vain yksi kymmenestä on tyytyväinen EU:n toimintaan ympäristöasioissa. Perussuomalaiset poikkeavat muista siinä, että heistä enemmän kuin kaksi viidestä (44 %) ilmoittaa, että ei ole missään asioissa tyytyväinen.

Mitä seuraaville veroille pitäisi tehdä tulevaisuudessa julkisten palveluiden ja maan talouden turvaamisen kannalta? (%)

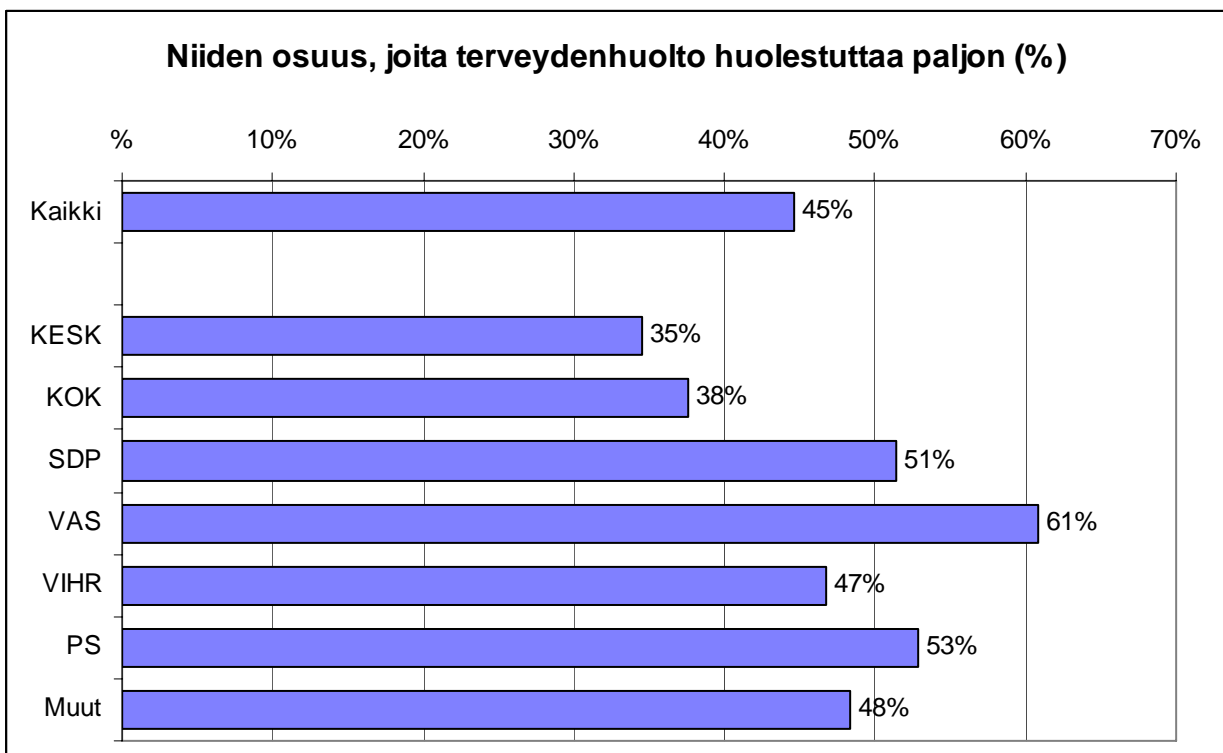
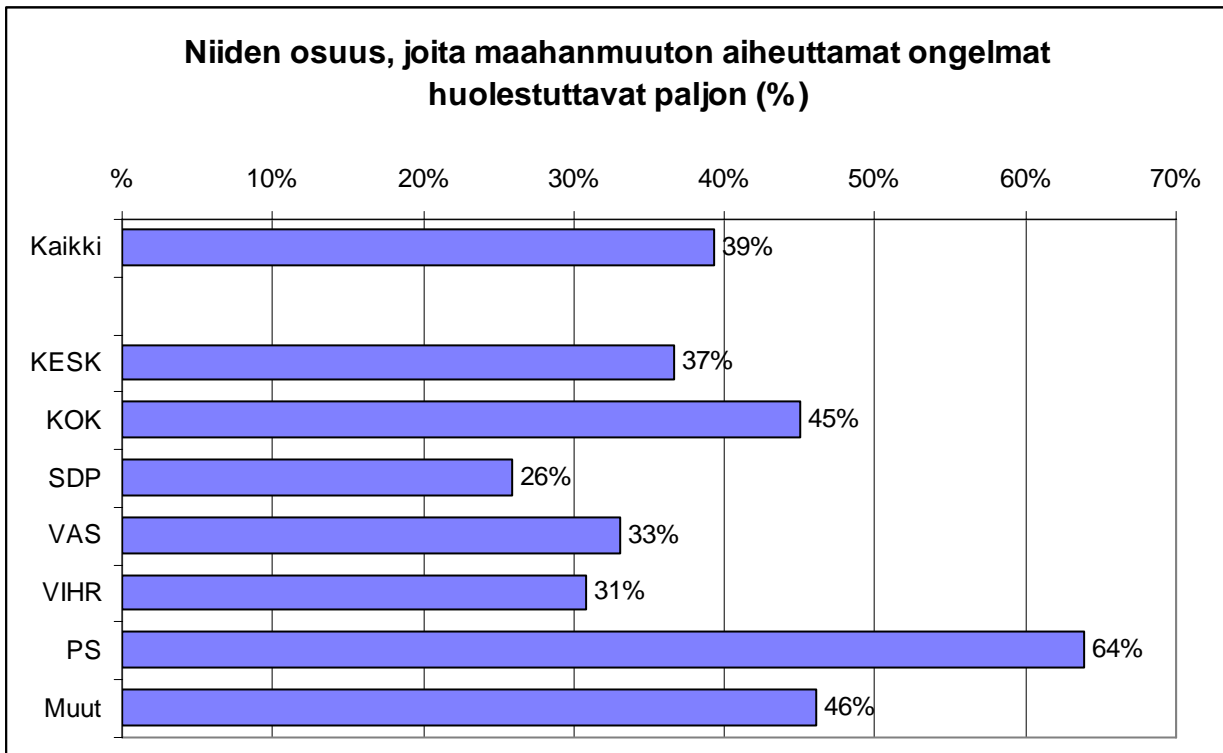
■ Korotettava □ Pidettävä ennallaan □ En osaa sanoa ■ Laskettava

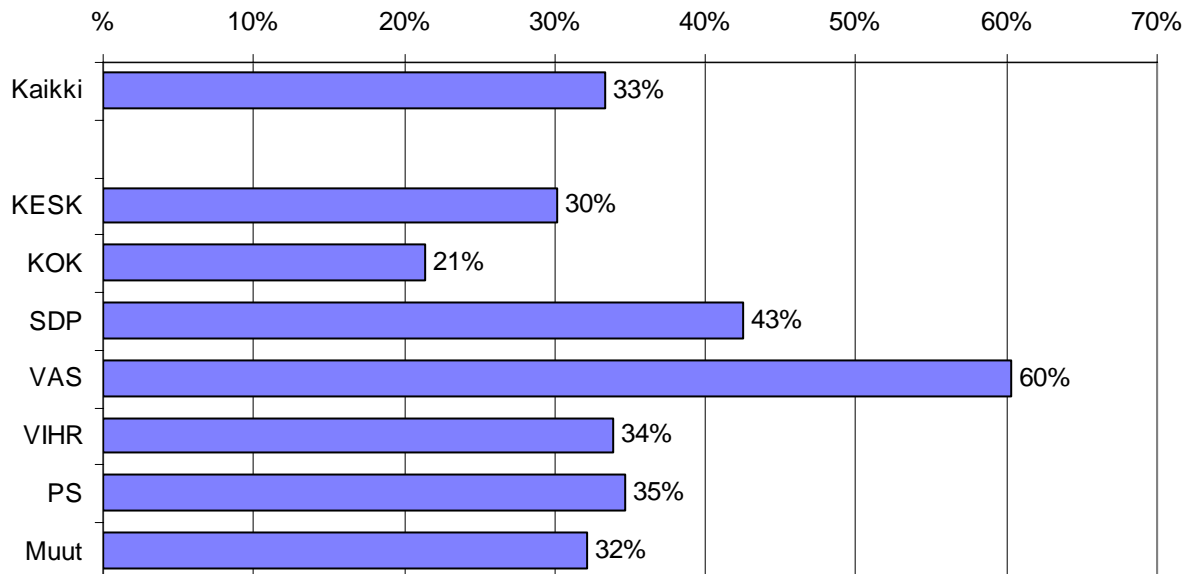
Missä kaikissa asioissa on tyytyväinen Euroopan unioniin? (%)

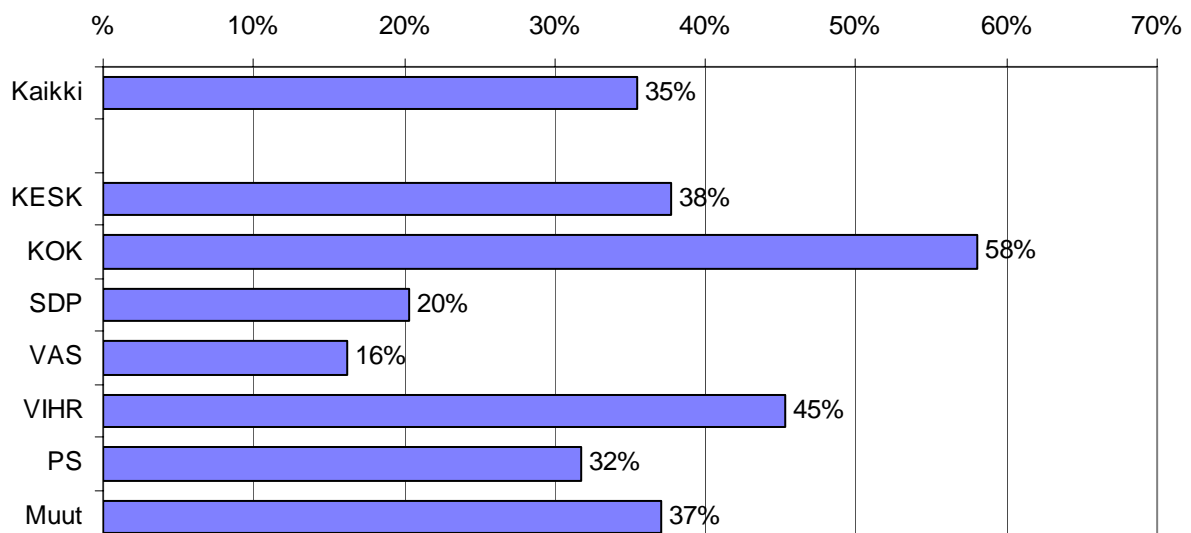
LIITEKUVAT:

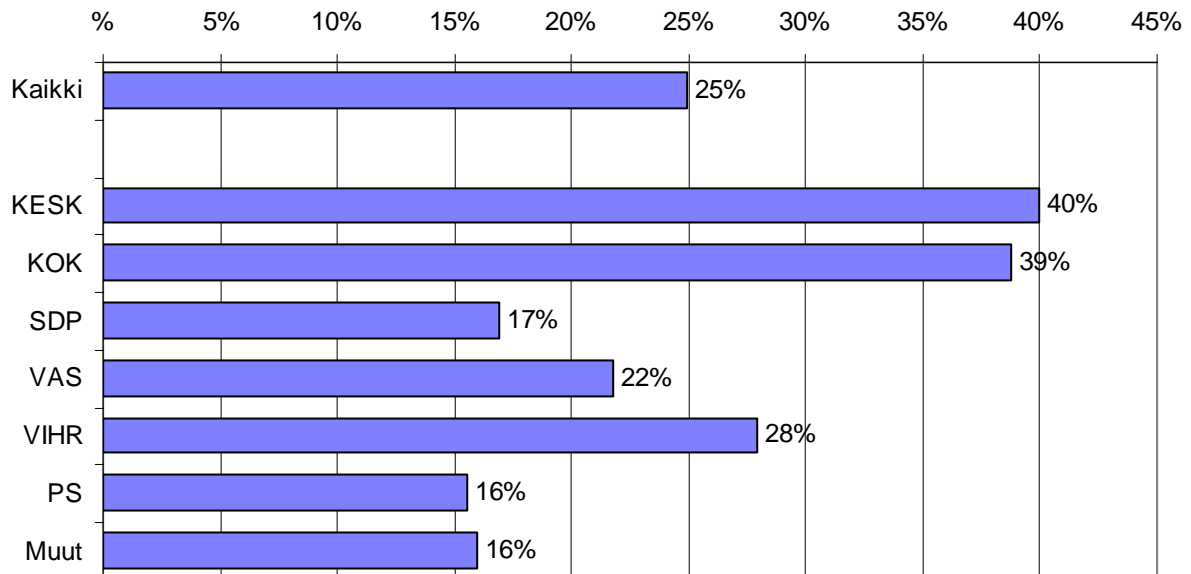
Niiden osuus, joita sosiaalipalvelut ja sosiaaliturva huolestuttavat paljon (%)

Niiden osuus, jotka hyväksyisivät julkisten palveluiden tehostamisen ja ulkoistamisen julkisen sektorin talouden turvaamiseksi (%)

**Niiden osuus, jotka hyväksyisivät eläkeiän korottamisen
julkisen sektorin talouden turvaamiseksi (%)**

**Niiden osuus, jotka hyväksyisivät verojen korottamisen julkisen
sektorin talouden turvaamiseksi (%)**

